

**ПРЕДУЗЕЋЕ ЗА ПРОИЗВОДЊУ
МЕТАЛНИХ ПРОИЗВОДА
"МЕТАЛ" А.Д., ГРАДИШКА**

**Финансијски извјештаји
за годину која се завршава
31. децембра 2009. године и
Извјештај независног ревизора**

САДРЖАЈ

	Страна
Извјештај независног ревизора	1 - 2
Финансијски извјештаји:	
Извјештај о укупном резултату	3
Извјештај о финансијском положају	4
Извјештај о промјенама на капиталу	5
Извјештај о новчаним токовима	6
Напомене уз финансијске извјештаје	7 - 32

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору предузећа "Метал" а.д., Градишка

Обавили смо ревизију приложених финансијских извјештаја (страна 3 до 32) Предузећа за производњу металних производа "Метал" а.д., Градишка (у даљем тексту "Предузеће"), који обухватају извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2009. године, и одговарајући извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, као и преглед значајних рачуноводствених политика и напомене уз финансијске извјештаје.

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Руководство је одговорно за састављање и објективну презентацију ових финансијских извјештаја у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја који не садрже погрешне информације од материјалног значаја, настале услед криминалне радње или грешке; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика, као и коришћење најбољих могућих рачуноводствених процјена.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо мишљење о приложеним финансијским извјештајима на основу обављене ревизије. Ревизију смо обавили у складу са Међународним стандардима ревизије, Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске и Правилником о ревизији финансијских извјештаја у Републици Српској. Ови стандарди налажу усаглашеност са етичким принципима и да ревизију планирамо и обавимо на начин који омогућава да се, у разумној мјери, увјеримо да финансијски извјештаји не садрже погрешне информације од материјалног значаја.

Ревизија укључује спровођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и информацијама објелодањеним у финансијским извјештајима. Одабрани поступци су засновани на просуђивању ревизора, укључујући процјену ризика материјално значајних грешака садржаних у финансијским извјештајима, насталих услед криминалне радње или грешке. Приликом процјене ових ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за састављање и објективну презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања најбољих могућих ревизорских процедура, али не у циљу изражавања мишљења о ефикасности система интерних контрола правног лица. Ревизија, такође, укључује оцјену примјјењених рачуноводствених политика и вредновање значајних процјена које је извршило руководство, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Сматрамо да су ревизијски докази које смо прибавили довољни и одговарајући и да обезбјеђују солидну основу за изражавање нашег мишљења.

(наставља се)

ИЗВЈЕШТАЈ НЕЗАВИСНОГ РЕВИЗОРА

Акционарима и Управном одбору предузећа "Метал" а.д., Градишка (наставак)

Мишљење

По нашем мишљењу финансијски извјештаји објективно и истинито, по свим материјално значајним питањима, приказују финансијски положај Предузећа за производњу металних производа "Метал" а.д., Градишка на дан 31. децембра 2009. године, као и резултате његовог пословања и промјене у новчаним токовима за годину која се завршава на тај дан, у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

Скретање пажње

Не изражавајући резерве у односу на дато мишљење, скрећемо пажњу на следећа питања:

- а) Предузеће је у 2009. години остварило пословне приходе који су за 46 % нижи од пословних прихода остварених у претходној години, односно Предузеће је за пословну 2009. годину исказало губитак у износу од 5,042,120 Конвертибилних марака, те укупни акумулирани губитак на дан 31. децембра 2009. године износи 3,577,631 Конвертибилну марку, што представља значајну одбитну ставку капитала. Наведено погоршање резултата пословања у текућој години је, највећим дијелом, последица ситуације објелодањене у напомени 31 уз приложене финансијске извјештаје. Финансијски положај и резултати пословања Предузећа ће и у пословној 2010. години бити изложени утицајима из окружења који могу имати додатне негативне ефекте на резултате пословања Предузећа (остваривање планираног нивоа прихода, постизање профитабилности Предузећа), а који не могу поуздано бити процијењени на датум издавања приложених финансијских извјештаја;
- б) Као што је објелодањено у напомени 13 уз финансијске извјештаје, Предузеће је уписало хипотеку и залог на некретнинама, постројењима и опреми, а по основу више обавеза по основу дугорочних и краткорочних кредита. Нето садашња вриједност некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања над којима је уписана хипотека на дан 31. децембра 2009. године износи 8,777,448 Конвертибилних марака и чини 72% укупне садашње вриједности некретнина, постројења и опреме.

Бања Лука, 26. април 2010. године

Овлашћени ревизор
Жарко Мионић

ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомене</u>	<u>Година која се завршава 31. децембра 2009.</u>	<u>Година која се завршава 31. децембра 2008.</u>
Пословни приходи			
Приходи од продаје	6	21,754,552	38,735,850
(Смањење)/Повећање вриједности залиха учинака		(348,015)	1,112,942
Остали приходи	7	<u>377,319</u>	<u>775,771</u>
		<u>21,783,856</u>	<u>40,624,563</u>
Пословни расходи			
Набавна вриједност продате робе		(645,296)	(1,624,276)
Трошкови материјала, горива и енергије	8	(19,840,924)	(32,334,818)
Трошкови зарада, накнада зарада и остали лични расходи	9	(3,317,111)	(4,474,322)
Трошкови резервисања	24	-	(59,448)
Трошкови амортизације	13	(1,066,444)	(971,059)
Индијектни порези и доприноси		(139,723)	(289,395)
Остали пословни расходи	10	<u>(1,184,287)</u>	<u>(621,198)</u>
		<u>(26,193,785)</u>	<u>(40,374,516)</u>
Пословни (губитак)/добитак		<u>(4,409,929)</u>	<u>250,047</u>
Финансијски приходи	11	7,269	5,229
Финансијски расходи	11	<u>(639,460)</u>	<u>(475,855)</u>
		<u>(632,191)</u>	<u>(470,626)</u>
Губитак прије опорезивања		<u>(5,042,120)</u>	<u>(220,579)</u>
Порез на добитак	12	<u>-</u>	<u>-</u>
Губитак		<u>(5,042,120)</u>	<u>(220,579)</u>
Остали укупни резултат		<u>-</u>	<u>-</u>
Укупни резултат за годину		<u>(5,042,120)</u>	<u>(220,579)</u>
Губитак по акцији:			
- Основни губитак по акцији	22	<u>(0.3216)</u>	<u>(0.0141)</u>

Напомене на наредним странама
 чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

Приложени финансијски извјештаји Предузећа су одобрени од стране Управног одбора Предузећа дана 26. фебруара 2010. године.

Потписано у име Предузећа,

Марко Гончин
 Директор

Видосава Шућур
 Директор економско-финансијског сектора

ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ

На дан 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	<u>Напомене</u>	<u>31. децембар 2009.</u>	<u>31. децембар 2008.</u>
АКТИВА			
Стална имовина			
Нематеријална улагања	13	669,505	683,761
Некретнине, постројења и опрема	13	11,436,825	12,436,059
Дугорочни кредити	14	19,778	22,444
		<u>12,126,108</u>	<u>13,142,264</u>
Обртна имовина			
Залихе	15	8,597,537	12,825,723
Потраживања од купаца	16	4,697,834	5,761,268
Друга потраживања и АВР	17	256,259	687,064
Краткорочни финансијски пласмани	19	21,168	29,286
Готовина и готовински еквиваленти	20	43,182	13,438
		<u>13,615,980</u>	<u>19,316,779</u>
Укупна актива		<u><u>25,742,088</u></u>	<u><u>32,459,043</u></u>
ПАСИВА			
Капитал			
Акцијски капитал	21	15,679,520	15,679,520
Законске резерве		50,666	50,666
Статутарне и друге резерве		1,082,427	1,082,427
Ревалоризационе резерве		2,161,563	2,398,219
(Акумулирани губитак)/Нераспоређени добитак		(3,577,631)	1,227,833
		<u>15,396,545</u>	<u>20,438,665</u>
Дугорочне обавезе и резервисања			
Дугорочни кредити	23	981,735	441,920
Резервисања за бенефиције за запослене	24	335,600	446,162
		<u>1,317,335</u>	<u>888,082</u>
Краткорочне обавезе			
Текуће доспијеће дугорочних кредита	23	1,375,372	318,889
Краткорочни кредити	25	4,979,060	7,734,869
Обавезе према добављачима	26	2,261,975	2,613,414
Остале краткорочне обавезе	27	411,801	465,124
		<u>9,028,208</u>	<u>11,132,296</u>
Укупна пасива		<u><u>25,742,088</u></u>	<u><u>32,459,043</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОМЈЕНАМА НА КАПИТАЛУ

За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

(У Конвертибилним маркама)

	Акцијски капитал	Законске резерве	Статутарне и друге резерве	Ревалори- зационе резерве	Нераспоре- ђени добитак	Укупно
Стање, 1 јануар 2008. године	15,679,520	37,781	1,082,427	2,635,103	1,321,769	20,756,600
Корекције почетног стања (напомена 5)	-	-	-	-	(97,356)	(97,356)
Стање, 1 јануар 2008. године, кориговано	15,679,520	37,781	1,082,427	2,635,103	1,224,413	20,659,244
Пренос са ревалоризационих резерви	-	-	-	(236,884)	236,884	-
Расподјела добитка у резерве	-	12,885	-	-	(12,885)	-
Губитак текуће године	-	-	-	-	(220,579)	(220,579)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>15,679,520</u>	<u>50,666</u>	<u>1,082,427</u>	<u>2,398,219</u>	<u>1,227,833</u>	<u>20,438,665</u>
Пренос са ревалоризационих резерви	-	-	-	(236,656)	236,656	-
Губитак текуће године	-	-	-	-	(5,042,120)	(5,042,120)
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>15,679,520</u>	<u>50,666</u>	<u>1,082,427</u>	<u>2,161,563</u>	<u>(3,577,631)</u>	<u>15,396,545</u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

ИЗВЈЕШТАЈ О НОВЧАНИМ ТОКОВИМА
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године
(У Конвертибилним маркама)

	Година која се завршава 31. децембра 2009.	Година која се завршава 31. децембра 2008.
Токови готовине из пословних активности		
Приливи од продаје и примљени аванси	24,287,537	38,086,676
Остали приливи из редовног пословања	1,391,599	591,745
Одливи за набавке сировина, трошкове и дате авансе	(18,526,848)	(38,508,770)
Одливи по основу бруто зарада, накнада зарада и примања	(3,372,448)	(4,272,731)
Одлив по основу камата	(618,713)	(353,813)
Одливи по основу пореза на добитак	-	(217,048)
Одливи по основу осталих дажбина	(1,929,140)	(585,557)
<i>Нето прилив/(одлив) готовине из пословних активности</i>	<u>1,231,987</u>	<u>(5,259,498)</u>
Токови готовине из активности инвестирања		
Прилив/(одлив) по основу краткорочних финансијских пласмана	8,118	(2,846)
Приливи од камата	160	3,532
Приливи по основу дугорочних финансијских пласмана	2,667	2,667
Одливи по основу набавке основних средстава	(53,677)	(1,331,027)
<i>Нето одлив готовине из активности инвестирања</i>	<u>(42,732)</u>	<u>(1,327,674)</u>
Токови готовине из активности финансирања		
(Одлив)/прилив на основу краткорочних финансијских обавеза	(2,755,809)	6,835,542
Прилив/(одлив) по основу дугорочних финансијских обавеза	1,596,298	(322,889)
<i>Нето (одлив)/прилив готовине из активности финансирања</i>	<u>(1,159,511)</u>	<u>6,512,653</u>
Нето повећање/(смањење) готовине и еквивалената готовине	29,744	(74,519)
Готовина и еквиваленти готовине на почетку године	<u>13,438</u>	<u>87,957</u>
Готовина и еквиваленти готовине на крају године	<u><u>43,182</u></u>	<u><u>13,438</u></u>

Напомене на наредним странама
чине саставни дио ових финансијских извјештаја.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

1. ДЈЕЛАТНОСТ

Предузеће за производњу металних производа "Метал" а.д., Градишка (у даљем тексту "Предузеће") првобитно је основано 1957. године као занатско предузеће за услуге и производњу металних производа за потребе локалног становништва. Почетком 70-тих година Предузеће улази у састав Рударско-металуршког комбината "РМК", Зеница.

У току свог постојања Предузеће је промијенило више организационих форми, у складу са важећим прописима. Током 1991. године, први пут се организовало као акционарско друштво, чији су акционари били запослени и пензионисани радници Предузећа. Затим се током 1994. године, Предузеће формира као државно предузеће, а 1996. године се формира као Зависно државно предузеће за производњу металних производа "Метал" п.о., Градишка, у саставу тадашњег МДП "Пословни систем РМК - Зеница", Приједор.

Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број У/1-1487/2001 од 3. септембра 2001. године извршена је промјена својине дијела државног капитала и промјена облика из Зависног државног предузећа "Метал" п.о., Градишка у Акционарско друштво за производњу металних производа "Метал", Градишка.

Рјешењем Основног суда у Бањој Луци број У/1-4383/05 од 22. марта 2006. године извршен је упис промјене структуре капитала на основу потврде Централног регистра хартија од вриједности о власништву над акцијама број 240/03 од 20. априла 2004. године.

Основна дјелатност Предузећа је производња и продаја сопствених металних производа, а поред тога Предузеће се бави и продајом осталих производа који се не налазе у производном асортиману Предузећа.

Матични број Предузећа је 1105248, Сједиште Предузећа је у Градишци, улица Доситејева бб, Градишка.

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће је имало 298 запослених радника (2008. године - 329 запослених радника).

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја

Финансијски извјештаји Предузећа су састављени у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске. Приложени финансијски извјештаји су припремљени по начелу набавне вриједности, осим за процјену вриједности некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања.

Финансијски извјештаји Предузећа су приказани у формату прописаном новим Правилником о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилником о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09), као и Правилником о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09).

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Износи у финансијским извјештајима у прилогу су изражени у Конвертибилним маркама (КМ). Конвертибилна марка представља званичну извјештајну валуту у Републици Српској.

Предузеће је приликом састављања извјештаја о токовима готовине за пословну 2009. годину користило директни метод извјештавања о токовима готовине.

Предузеће је у састављању ових финансијских извјештаја примјењивало рачуноводствене политике образложене у напомени 3 уз финансијске извјештаје, које су засноване на рачуноводственим и пореским прописима Републике Српске.

Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду

Приложени финансијски извјештаји састављени уз примјену МРС и МСФИ који су били у примјени на дан 31. децембра 2004. године и на њима заснованим прописима о рачуноводству Републике Српске. Наиме, на основу одредби претходног Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске ("Службени гласник РС", број 67/05), који је био у примјени до 31. децембра 2009. године, сва правна лица са сједиштем у Републици Српској су у обавези да у потпуности примјењују Међународне рачуноводствене стандарде (МРС), односно Међународне стандарде финансијског извјештавања (МСФИ) који су били у примјени на дан 30. јуна 2005. године, Међународне стандарде ревизије (МСР), Кодекс етике за професионалне рачуновође и пратећа упутства, објашњења и смјернице које доноси Међународна федерација рачуновођа (IFAC), на финансијске извјештаје за периоде који почињу 1. јануара 2006. године или касније.

До дана састављања приложених финансијских извјештаја, једини званично преведени и објављени стандарди и тумачења у Републици Српској су стандарди (издати од стране Одбора за међународне рачуноводствене стандарде) и тумачења (IFRIC, издата од стране Одбора за тумачење међународних рачуноводствених стандарда) који су били у примјени на дан 31. децембра 2004. године, и то су:

МСФИ 1	-	Прва примјена Међународних стандарда финансијског извјештавања;
МСФИ 2	-	Плаћање на бази акција;
МСФИ 3	-	Пословне комбинације;
МСФИ 4	-	Уговори о осигурању;
МСФИ 5	-	Стална средства намијењена за продају и обустављена пословања;
МРС 1	-	Презентација финансијских извјештаја;
МРС 2	-	Залихе;
МРС 7	-	Извјештај о токовима готовине;
МРС 8	-	Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке;
МРС 10	-	Догађаји након датума билансирања;
МРС 11	-	Уговори о изградњи;
МРС 12	-	Порез на добит;
МРС 14	-	Извјештавање по сегментима;
МРС 16	-	Некретнине, постројења и опрема;

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Прописи, стандарди и тумачења на снази у текућем периоду (наставак)

МРС 17	- Лизинг;
МРС 18	- Приходи;
МРС 19	- Примања запослених;
МРС 20	- Рачуноводствено обухватање државних донација и објављивање државне помоћи;
МРС 21	- Ефекти промјена курсева страних валута;
МРС 23	- Трошкови позајмљивања;
МРС 24	- Објављивања о повезаним странама;
МРС 26	- Рачуноводствено обухватање и извјештавање о пензионим плановима;
МРС 27	- Консолидовани и одвојени финансијски извјештаји;
МРС 28	- Улагања у придружена предузећа;
МРС 29	- Финансијско извјештавање у хиперинфлаторним привредама;
МРС 30	- Објављивање у финансијским извјештајима банака и сличних финансијских институција;
МРС 31	- Удјели у заједничким подухватима;
МРС 32	- Финансијски инструменти: објављивање и презентација;
МРС 33	- Зараде по акцији;
МРС 34	- Периодично финансијско извјештавање;
МРС 36	- Обезвређење средстава;
МРС 37	- Резервисања, потенцијалне обавезе и потенцијална средства;
МРС 38	- Нематеријална средства;
МРС 39	- Финансијски инструменти: признавање и мјерење;
МРС 40	- Улагања у некретнине; и
МРС 41	- Пољопривреда.

Прописи, стандарди и тумачења који су објављени и издати, али који нису још увијек у примјени у Републици Српској

Промјене у важећим стандардима и тумачењима, као и новоусвојени стандарди и тумачења, издати након усвајања Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године), нису објављени и званично усвојени у Републици Српској и, сагласно томе, нису примјењени у састављању приложених финансијских извјештаја.

Због потенцијално значајних ефеката које претходно наведено образложење може имати на реалност и објективност финансијских извјештаја Предузећа, као и чињеницу да су у периоду од усвајања Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске (30. јун 2005. године) до дана састављања приложених финансијских извјештаја, ступили на снагу нови и ажурирани постојећи стандарди и тумачења, финансијски извјештаји Предузећа састављени на дан и за годину која се завршава на дан 31. децембра 2009. године се не могу третирати као финансијски извјештаји састављени у потпуној сагласности са Међународним рачуноводственим стандардима, односно Међународним стандардима финансијског извјештавања.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

2. ОСНОВЕ ЗА САСТАВЉАЊЕ И ПРЕЗЕНТАЦИЈУ ФИНАНСИЈСКИХ
ИЗВЈЕШТАЈА И РАЧУНОВОДСТВЕНИ МЕТОД (наставак)

2.1. Основе за састављање и презентацију финансијских извјештаја (наставак)

Дана 8. априла 2009. године Народна скупштина Републике Српске је усвојила нови Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске, који регулише састављање и ревизију финансијских извјештаја за привредне субјекте у Републици Српској, а који ће се примјењивати од 1. јануара 2010. године. Према новоусвојеном Закону, правна лица са сједиштем у Републици Српској су обавезна да своје финансијске извјештаје састављају у потпуној сагласности са МСФИ и МРС, почевши од 1. јануара 2010. године. До дана састављања приложених финансијских извјештаја за пословну 2009. годину, надлежне институције Републике Српске нису ажурирале и превеле промјене у постојећим стандардима и тумачењима, као ни званично превеле и објавиле новоусвојене стандарде и тумачења у периоду од ступања на снагу новог Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Такође, у складу са новоусвојеним Законом, министар финансија Републике Српске је прописао нови Правилник о Контном оквиру и садржини рачуна у Контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 79/09), Правилник о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике ("Службени гласник РС", број 84/09), као и Правилник о садржини и форми образаца извјештаја о промјенама на капиталу ("Службени гласник РС", број 84/09), који су и примијењени у састављању финансијских извјештаја за пословну 2009. годину.

Руководство Предузећа анализира МСФИ, МРС и тумачења чија је примјена утврђена новим Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске (од 1. јануара 2010. године) и након установљавања стандарда и тумачења који су релевантни за Предузеће, има намјеру да исте примијени у састављању финансијских извјештаја након што они буду објављени и званично усвојени у Републици Српској. Имајући у виду одредбе садржане у новим и измијењеним стандардима и тумачењима, које се односе на датум примјене и одредбе у односу на приказивање упоредних података, након њиховог усвајања и примјене од стране Предузећа, могу се захтијевати измјене у односу на податке приказане у приложеним финансијским извјештајима за 2009. годину, а који ће представљати упоредне податке за финансијске извјештаје Предузећа за 2010. годину.

2.2. Упоредни подаци

Предузеће је као упоредне податке приказало извјештај о укупном резултату, извјештај о промјенама на капиталу и извјештај о новчаним токовима за годину која се завршава 31. децембра 2008. године, односно извјештај о финансијском положају на дан 31. децембра 2008. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА

3.1. Приходи од продаје

Приходи од продаје роба и услуга су приказани по фактурној вриједности, умањеној за попусте и порез на додату вриједност.

3.2. Трошкови текућег одржавања и оправки

Трошкови текућег одржавања и оправки основних средстава исказани су у стварно насталом износу.

3.3. Прерачунавање средстава и обавеза у страним средствима плаћања

Све позиције средстава и обавеза у страним средствима плаћања су прерачунате у њихову противвриједност у Конвертибилним маркама по званичном курсу важећем на дан биланса стања.

Пословне промјене у страним средствима плаћања током године прерачунавају се у Конвертибилне марке по званичном курсу важећем на дан сваке промјене, а настале позитивне и негативне курсне разлике књиже се у корист или на терет извјештаја о укупном резултату.

3.4. Нематеријална улагања

На дан извјештаја о финансијском положају нематеријална улагања се састоје од права на трајно коришћење грађевинског земљишта, као и на вриједност набављених софтвера.

Право на трајно коришћење грађевинског земљишта се односи на дио земљишта које је, на основу Закона о почетном билансу стања у поступку приватизације државног капитала у предузећима Републике Српске, уступљено Предузећу од стране државе. На основу важећих рачуноводствених прописа не врши се обрачун амортизације наведеног земљишта. У току 2006. године, Предузеће је, ради свођења вриједности права на трајно коришћење грађевинског земљишта на његову фер тржишну вриједност, ангажовало локалног овлашћеног независног процјенитеља који је, са стањем на дан 1. јануара 2006. године, извршио процјену вриједности грађевинског земљишта. На основу извјештаја независног процјенитеља вриједност права на трајно коришћење земљишта Предузећа је увећана, а Предузеће је наведени позитивни ефекат процјене евидентирало у корист ревалоризационих резерви.

3.5. Некретнине, постројења и опрема

Некретнине, постројења и опрема су исказани по набавној, односно процијењеној вриједности, умањеној за исправку вриједности и евентуалне акумулиране губитке услед обезвређења.

Набавну вриједност некретнина, постројења и опреме чини вриједност по фактури добављача, увећана за зависне трошкове и трошкове довођења средстава у стање функционалне приправности, умањена за било које трговинске попусте и рабате.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.5. Некретнине, постројења и опрема (наставак)

Предузеће је, ради свођења вриједности некретнина, постројења и опреме на њихову фер тржишну вриједност, ангажовало локално овлашћене независне процјенитеље који су, са стањем на дан 1. јануара 2006. године, извршили процјену вриједности некретнина, постројења и опреме. На основу извјештаја независних процјенитеља позитивни ефекти процјене су исказани у корист ревалоризационих резерви, док су негативни ефекти процјене евидентирани на терет извјештаја о укупном резултату периода у којем су и процјењени.

Под некретнинама, постројењима и опремом сматрају се она средства чији је очекивани корисни вијек употребе дужи од једне године.

Добит која настане приликом расходовања некретнина, постројења и опреме књижи се у корист осталих пословних прихода. Губитак настао приликом отуђивања некретнина, постројења и опреме књижи се на терет осталих пословних расхода.

Адаптације, обнављања и поправке које продужавају вијек коришћења средства, увећавају вриједност некретнина, постројења и опреме. Оправке и одржавања се књиже на терет текућег обрачунског периода и приказују као трошкови пословања.

3.6. Амортизација

Амортизација некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања се обрачунава по стопама које су добијене на основу процјене преосталог вијека коришћења и набавне и процијењене вриједности некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања.

Примијењене стопе амортизације за главне категорије некретнина, постројења и опреме и нематеријалних улагања су:

	Стопа амортизације (%)	Вијек трајања (година)
Грађевински објекти	1.3 – 5	20 - 77
Компјутерска опрема и софтвери	16.5 – 20	5 - 6
Аутомобили	14.3 - 15.5	6 - 7
Остала опрема	7 – 14.3	7 - 14
Намјештај	10 – 12.5	8 – 10
Специјални и универзални алати	12.5	8

3.7. Обезвређење вриједности имовине

На дан извјештаја о финансијском положају, руководство Предузећа анализира вриједности нематеријалних улагања и некретнина, постројења и опреме приказане у финансијским извјештајима. Уколико постоји индикација да за неко нематеријално улагање, односно некретнину, постројење и опрему, постоји обезвређење, надокнадиви износ те имовине се процјењује како би се утврдио износ обезвређења. Уколико је надокнадиви износ неког средства процијењен као нижи од вриједности исказане у финансијским извјештајима, вриједност средства исказаног у финансијским извјештајима се смањује до своје надокнадиве вриједности.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.7. Обезвређење вриједности имовине (наставак)

Обезвређење се признаје као трошак текућег периода и евидентира у оквиру осталих пословних расхода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се обезвређење третира као смањење ревалоризационе резерве до ревалоризованог износа.

Ако се касније поништи обезвређење, вриједност средства приказана у финансијским извјештајима се повећава до промијењене процјене надокнадивог износа, али тако да повећана вриједност приказана у финансијским извјештајима не прелази износ који би био приказан да се у протеклим годинама није рачунало обезвређење. Поништење обезвређења се рачуна као приход текућег периода, уколико средство није приказано у финансијским извјештајима по ревалоризованој вриједности, када се поништење обезвређења третира као повећање ревалоризационе резерве.

3.8. Залихе

Вриједност залиха материјала, горива и резервних дијелова се вреднује по набавној вриједности. Набавна вриједност укључује вриједност по фактури добављача, транспортне и зависне трошкове.

Алат и инвентар који се не распоређују у основна средства, распоређују се у залихе, које се исказују у пословним књигама по набавним цијенама, а отписују се у цјелини приликом давања на коришћење. Алат и инвентар исказују се у пословним књигама и послје отписа у цјелини, све док се не отуђе или расходују.

Роба у складишту исказује се по продајним цијенама, а у малопродајним објектима по продајним цијенама, са укалкулисаним порезом на додату вриједност.

Недовршена производња и готови производи исказују се по цијени коштања или нето продајној цијени у зависности која је нижа. У цијену коштања производа улазе трошкови материјала, трошкови зарада и други трошкови који се могу везати за производњу.

Терећењем осталих расхода врши се исправка вриједности залиха у случајевима када се оцијени да је потребно свести вриједност залиха на њихову нето продајну вриједност. Оштећене залихе и залихе које по квалитету не одговарају стандардима се отписују.

3.9. Финансијски инструменти

Финансијска средства и обавезе се евидентирају у извјештају о финансијском положају Предузећа, од момента када је Предузеће уговорним одредбама везано за инструмент.

Финансијска средства престају да се признају када Предузеће изгуби контролу над уговореним правима над тим инструментима, што се дешава када су права коришћења инструментата реализована, истекла, напуштена или уступљена. Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.9. Финансијски инструменти (наставак)

Потраживања од купаца и друга потраживања

Потраживања од купаца признају се по њиховој номиналној вриједности. Исправка вриједности потраживања врши се на терет расхода у извјештају о укупном резултату на основу процјене руководства о њиховој вјероватној наплативости.

Друга потраживања састоје се од потраживања за преплаћене порезе, порез на додату вриједност, потраживања од запослених и остала потраживања.

Дугорочни кредити

Дугорочни кредити представљају потраживања за дугорочни кредит одобрен раднику Предузећа у циљу рјешавања стамбеног питања. Кредит је одобрен бескаматно, на период од 15 година (почевши од 2002. године), и враћаће се у једнаким мјесечним ратама, обуставама од личних примања запосленог. Руководство Предузећа сматра да наведена потраживања нису материјално значајна, и на дан 31. децембра 2009. године Предузеће није извршило свођење дугорочних кредита на фер тржишну вриједност коришћењем ефективне каматне стопе.

Краткорочни робни кредити

Одобрени краткорочни робни кредити представљају потраживања за краткорочне робне кредите одобрене радницима Предузећа. Кредити су одобрени бескаматно, на период до годину дана, и враћаће се у једнаким мјесечним ратама, обуставама од личних примања запослених. Руководство Предузећа сматра да наведена потраживања нису материјално значајна, и на дан 31. децембра 2009. године Предузеће није извршило свођење краткорочних кредита на фер тржишну вриједност коришћењем ефективне каматне стопе.

Готовински еквиваленти и готовина

Готовински еквиваленти и готовина укључују готовину у благајни, депозите код комерцијалних банака, као и високо ликвидна средства која се могу брзо конвертовати у познате износе готовине, уз безначајан ризик од промјене вриједности.

Финансијске обавезе

Финансијске обавезе обухватају дугорочне обавезе за кредите, краткорочне финансијске обавезе (краткорочне кредите), краткорочне обавезе из пословања и остале обавезе.

Финансијске обавезе се иницијално признају у износу примљених средстава. Након почетног признавања финансијске обавезе се мјере у износу по коме је обавеза почетно призната умањене за отплате главнице, увећане за износе капитализованих камата и умањене за било који отпис одобрен од стране повјериоца. Обавезе по основу камата на финансијске обавезе се евидентирају на терет финансијских расхода у периоду на који се односе и приказују у оквиру осталих краткорочних обавеза.

Финансијска обавеза престаје да се признаје када Предузеће испуни обавезу или када је обавеза плаћања предвиђена уговором укинута или истекла.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.10. Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе. Резервисања се састоје од резервисања за бенефиције за запослене.

3.11. Бенефиције за запослене

а) Порези и доприноси за обезбјеђење социјалне сигурности запослених

У складу са домаћим прописима и усвојеном рачуноводственом политиком, Предузеће је обавезно да уплаћује доприносе за пензијско-инвалидско осигурање, за здравствено осигурање, за осигурање од незапослености и за дјечију заштиту. Ове обавезе укључују доприносе на терет запослених у износима који се обрачунавају примјеном специфичних, законом прописаних стопа. Предузеће има законску обавезу да изврши обуставу обрачунатих доприноса из бруто зарада запослених и да за њихов рачун изврши пренос обустављених средстава у корист одговарајућих државних фондова. Доприноси на терет запослених књиже се на терет трошкова у периоду на који се односе.

б) Обавезе по основу отпремнина и јубиларних награда

У складу са Правилником о раду, Предузеће је у обавези да исплати отпремнине, радницима који су закључили уговор о раду на неодређено вријеме, приликом одласка у пензију у висини три просјечне плате Предузећа или три просјечне плате радника, ако је то за њега повољније.

Правилником о раду, дефинисано је да Предузеће може додјелјивати и јубиларне награде својим запосленима за 15, 25, и 35 година рада у Предузећу. У случају обрачуна и исплате јубиларних награда, висину јубиларне награде одређује директор Предузећа својом одлуком. У претходном периоду Предузеће није исплаћивало јубиларне награде запосленима.

На основу МРС 19 "Примања запослених" захтијева се обрачун и укалкулисавање садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине и јубиларне награде.

Трошкови везани за накнаде приликом одласка у пензију утврђују се коришћењем метода пројектованих јединица кредитирања, са актуарским одмеравањем које се врши на дан извјештаја о финансијском положају. У складу са наведеним, Предузеће је ангажовало овлашћеног актуара да у име Предузећа изврши обрачун садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине на дан 31. децембра 2009. године. Приликом обрачуна наведене садашње вриједности акумулираних права запослених на отпремнине овлашћени актуар је користио сљедеће претпоставке: дисконтна стопа од 5% годишње, није планиран раст зарада, године радног стажа за одлазак у пензију – 40 година за мушкарце и 35 година за жене, пројектована флукуација запослених на основу података о историјском кретању запослених, званично објављене стопе морталитета из окружења, као и остали услови неопходни за остваривање права на отпремнину.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.11. Бенефиције за запослене (наставак)

в) Краткорочна плаћена одсуства

Акумулирана плаћена одсуства могу да се преносе и користе у наредним периодима, уколико у текућем периоду нису искоришћена у потпуности. Очекивани трошкови плаћених одсустава се признају у износу за који се очекује да ће бити исплаћен као резултат неискоришћених кумулираних права на дан извјештаја о финансијском положају.

У случају неакумулираних плаћених одсустава, обавеза или трошак се не признају до момента када се одсуство користи.

3.12. Порези и доприноси

Текући порез на добитак

Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава и плаћа у складу са Законом о порезу на добит, а који се примјењује почевши од 1. јануара 2007. године. Текући порез на добитак представља износ који се обрачунава примјеном прописане пореске стопе од 10% на основицу утврђену пореским билансом, коју представља износ добитка прије опорезивања по одбитку ефеката усклађивања прихода и расхода, а у складу са пореским прописима Републике Српске.

Порески прописи Републике Српске не предвиђају могућност да се порески губици из текућег периода могу користити као основа за повраћај пореза плаћеног у претходним периодима. Међутим, губици из текућег периода исказани у пореском билансу могу се користити за умањење пореске основице будућих обрачунских периода, али не дуже од пет година.

Одложени порез на добитак

Одложени порез на добитак се обрачунава коришћењем методе утврђивања обавеза према извјештају о финансијском положају, за привремене разлике произашле из разлике између пореске основе потраживања и обавеза у извјештају о финансијском положају и њихове књиговодствене вриједности. Важеће пореске стопе на дан извјештаја о финансијском положају или пореске стопе које су након тога дана ступиле на снагу, користе се за утврђивање разграниченог износа пореза на добитак. Одложене пореске обавезе се признају за све привремене опорезиве разлике. Одложена пореска средства се признају за све одбитне привремене разлике и ефекте пореских губитака и пореских кредита, који се могу преносити у наредне фискалне периоде, до степена до којег ће вјероватно постојати опорезиви добитак до којег се пренијети порески губитак и кредити могу умањити.

Амортизација која се укључује у обрачун опорезиве добити може се разликовати од оне која се користи у одређивању рачуноводствене добити. Настала опорезива привремена разлика резултира одложеном пореском обавезом ако је амортизација у пореске сврхе убрзана, односно одложеном пореским средством, ако је амортизација у пореске сврхе спорија од рачуноводствене амортизације. У погледу третмана амортизације, Законом о порезу на добит је ова могућност предвиђена, али није обавезна, тако да је Предузеће користило рачуноводствену амортизацију и у пореске сврхе, те није утврдило одложене порезе.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

3. ПРЕГЛЕД ЗНАЧАЈНИХ РАЧУНОВОДСТВЕНИХ ПОЛИТИКА (наставак)

3.12. Порези и доприноси (наставак)

Порези и доприноси који не зависе од резултата

Порези и доприноси који не зависе од резултата представљају плаћања према важећим републичким и општинским прописима ради финансирања разних комуналних и републичких потреба. Ови порези и доприноси укључени су у оквиру осталих пословних расхода.

Порез на додату вриједност

Законом о порезу на додату вриједност уведена је обавеза и регулисан је систем плаћања пореза на додату вриједност (ПДВ) на територији Босне и Херцеговине, почевши од 1. јануара 2006. године, чиме је замијењен дотадашњи систем опорезивања примјеном пореза на промет производа и услуга.

3.13. Правична (фер) вриједност

Пословна политика Предузећа је да објелодани информације о правичној вриједности оних средстава и обавеза за које постоје званичне тржишне информације и у случајевима када се правична вриједност значајно разликује од књиговодствене вриједности. Правична вриједност за ове потребе се дефинише као вриједност по којој се средство може реализовати, или обавеза измирити, на добровољној бази између субјеката који су упознати са стањем тих средстава, односно обавеза. Не постоји довољно тржишно искуство, стабилност и ликвидност у условима купопродаје финансијских инструмената пошто званичне тржишне информације нису у сваком тренутку расположиве. Сходно томе, у таквом окружењу није могуће поуздано утврдити правичну вриједност. По мишљењу руководства Предузећа, износи у финансијским извјештајима одражавају правичну вриједност која је у датим околностима највјеродостојнија и најкориснија за потребе извјештавања.

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ

Презентација финансијских извјештаја захтијева од руководства коришћење најбољих могућих процјена и разумних претпоставки, које имају ефекта на презентоване вриједности средстава и обавеза и објелодањивање потенцијалних потраживања и обавеза на дан састављања финансијских извјештаја, као и прихода и расхода у току извјештајног периода. Ове процјене и претпоставке су засноване на информацијама расположивим на дан састављања финансијских извјештаја, а будући стварни резултати могу да се разликују од процијењених износа.

Основне претпоставке које се односе на будуће догађаје и остале значајне изворе неизвјесности при давању процјене на дан извјештаја о финансијском положају, која носи ризик са могућим исходом у материјално значајним корекцијама садашње вриједности средстава и обавеза у наредној финансијској години представљене су у даљем тексту:

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

4. ЗНАЧАЈНЕ РАЧУНОВОДСТВЕНЕ ПРОЦЈЕНЕ (наставак)

Процијењени корисни вијек некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања

Одређивање корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања је засновано на историјском искуству са сличним средствима, као и предвиђеним технолошким напретком и промјенама економских и индустријских фактора. Адекватност процијењеног преосталог корисног вијека некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања се анализира годишње, или гдје год постоји индиција о значајним промјенама одређених претпоставки.

Исправка вриједности потраживања

Исправка вриједности за сумњива и спорна потраживања обрачунава се на основу процијењених губитака усљед немогућности купаца да испуне неопходне обавезе. Руководство Предузећа процјену заснива на старосној анализи потраживања од купаца, историјским отписима, кредитним способностима купаца и промјенама у условима продаје, приликом утврђивања адекватности исправке вриједности сумњивих и спорних потраживања. Ово укључује и претпоставке о будућем понашању купаца и резултујућим будућим наплатама.

Резервисања

Резервисања се признају и врше када Предузеће има законску или уговорену обавезу као резултат прошлих догађаја и када је вјероватно да ће одлив ресурса који стварају економске добити бити потребан да се измири обавеза и када се може поуздано процијенити износ обавезе.

Одложена пореска средства

Одложена пореска средства призната су на све неискоришћене пореске губитке до мјере до које је извјесно да је ниво очекиваних будућих опорезивих добитака довољан да се неискоришћени порески губици могу искористити. Значајна процјена од стране руководства Предузећа је неопходна да би се утврдио износ одложених пореских средстава која се могу признати, на основу периода настанка и висине будућих опорезивих добитака и стратегије планирања пореске политике.

5. КОРЕКЦИЈА ПОЧЕТНОГ СТАЊА

Ефекти корекција на нераспоређеном добитку на дан 1. јануара 2009. године су били сљедећи:

	У Конвертибилним маркама
	31. децембар
	2008.
<i>Нераспоређени добитак, претходно исказан</i>	<u>1,321,769</u>
Корекције:	
- Расходи из ранијих година	(97,681)
- Приходи из ранијих година	325
Укупне корекције	<u>(97,356)</u>
<i>Нераспоређени добитак, коригован</i>	<u><u>1,224,413</u></u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

6. ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Приходи од продаје повезаним правним лицима		
Роба, производи и услуге (напомена 29)	8,329,945	19,375,422
Приходи од продаје на домаћем тржишту		
Роба	524,972	768,297
Производи и услуге:		
- малопродаја	647,235	686,519
- veleпродаја	6,063,802	11,969,865
- услуге	6,654	7,246
	<u>7,242,663</u>	<u>13,431,927</u>
Приходи од продаје на иностраном тржишту		
Роба	145,932	354,984
Производи и услуге	6,036,012	5,573,517
	<u>6,181,944</u>	<u>5,928,501</u>
	<u>21,754,552</u>	<u>38,735,850</u>

7. ОСТАЛИ ПРИХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Наплаћена исправљена потраживања	15,753	482,164
Приходи од смањења обавеза	35,920	195,937
Приходи од укидања дугорочних резервисања	110,562	66,644
Приходи од премија и дотација	76,920	14,000
Приходи од закупа	6,260	2,345
Вишкови	126,188	1,155
Добици од продаје материјала	823	544
Остали приходи	4,893	12,982
	<u>377,319</u>	<u>775,771</u>

Вишкови у пословној 2009. години износе укупно 126,188 Конвертибилних марака, и у потпуности се односе на вишкове материјала утврђене по редовном и ванредном попису у току 2009. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

8. ТРОШКОВИ МАТЕРИЈАЛА, ГОРИВА И ЕНЕРГИЈЕ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови основног материјала за израду	18,616,954	30,775,254
Трошкови осталог материјала	615,359	788,667
Трошкови горива	297,879	417,040
Трошкови електричне енергије и воде	310,732	353,857
	<u>19,840,924</u>	<u>32,334,818</u>

9. ТРОШКОВИ ЗАРАДА, НАКНАДА ЗАРАДА И ОСТАЛИ ЛИЧНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Бруто зараде и накнаде зарада	2,873,185	3,635,982
Накнаде за топли оброк	155,466	181,318
Накнаде трошкова превоза	167,585	178,336
Трошкови и дневнице за службена путовања	9,992	16,384
Регрес за коришћење годишњег одмора	20,549	351,493
Отпремнине	35,658	66,644
Накнаде члановима управног и надзорног одбора	27,879	15,812
Помоћ запосленима	25,417	26,314
Остали лични расходи	1,380	2,039
	<u>3,317,111</u>	<u>4,474,322</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

10. ОСТАЛИ ПОСЛОВНИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Трошкови производних услуга	67,250	13,430
Услуге ауторских хонорара	2,772	4,092
ПТТ услуге	37,514	39,836
Трошкови услуга превоза	71,932	41,938
Трошкови услуга одржавања	84,800	58,602
Трошкови закупнина	2,400	2,400
Трошкови сајмова	6,025	10,052
Трошкови рекламе и пропаганде	1,566	3,089
Трошкови осталих услуга	29,075	27,144
Трошкови стручног образовања	4,844	2,003
Трошкови консултантских услуга и ревизије	21,145	20,357
Трошкови непроизводних услуга	29,786	60,251
Трошкови репрезентације	7,050	8,413
Трошкови премија осигурања	16,920	23,393
Трошкови платног промета	75,756	95,442
Трошкови чланарина	21,485	5,180
Стипендије ученицима и студентима	5,584	6,122
Остали нематеријални трошкови	14,212	19,023
Губици по основу расходања основних средстава	723	2,114
Мањкови	169,529	10,856
Директан отпис обртних средстава, осим учинака	1,624	4,190
Директан отпис краткорочних потраживања	8,250	857
Исправка вриједности потраживања	498,295	147,653
Остали расходи	5,750	14,761
	<u>1,184,287</u>	<u>621,198</u>

11. ФИНАНСИЈСКИ ПРИХОДИ И ФИНАНСИЈСКИ РАСХОДИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Финансијски приходи:		
Приходи од камата	160	3,532
Позитивне курсне разлике	7,109	1,697
	<u>7,269</u>	<u>5,229</u>
Финансијски расходи		
Расходи камата	(633,137)	(373,953)
Негативне курсне разлике	(6,323)	(101,902)
	<u>(639,460)</u>	<u>(475,855)</u>
	<u>(632,191)</u>	<u>(470,626)</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

12. ПОРЕЗ НА ДОБИТАК

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава 31. децембра	
	2009.	2008.
Губитак прије опорезивања	(5,042,120)	(220,579)
Порез на добитак обрачунат по стопи од 10%	(504,212)	(22,058)
Порески ефекти расхода који се не признају у пореском билансу	94,654	4,072
Порески ефекти прихода који се не признају у пореском билансу	(11,654)	-
Непризнати порески губици	421,212	17,986
<i>Текући порез на добитак</i>	-	-

13. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА

	У Конвертибилним маркама 2009. и 2008. година				
	Земљиште и грађевински објекти	Опрема и остала постројења	Некретнине, постројења и опрема у припреми	Укупно некретнине, постројења и опрема	Нематеријална улагања
Набавна вриједност					
Стање, 1. јануар 2008. године	14,396,917	21,457,427	-	35,854,344	2,055,896
Набавке у току године	-	-	1,325,778	1,325,778	5,249
Пренос земљишта	1,357,320	-	-	1,357,320	(1,357,320)
Активирања	67,929	1,257,849	(1,325,778)	-	-
Отписи	-	(10,748)	-	(10,748)	-
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>15,822,166</u>	<u>22,704,528</u>	<u>-</u>	<u>38,526,694</u>	<u>703,825</u>
Набавке у току године	-	-	53,677	53,677	-
Активирања	1,050	52,627	(53,677)	-	-
Отписи	-	(22,494)	-	(22,494)	-
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>15,823,216</u>	<u>22,734,661</u>	<u>-</u>	<u>38,557,877</u>	<u>703,825</u>
Исправка вриједности					
Стање, 1. јануар 2008. године	6,727,761	18,414,017	-	25,141,778	6,496
Амортизација за текућу годину	236,564	720,927	-	957,491	13,568
Отписи	-	(8,634)	-	(8,634)	-
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>6,964,325</u>	<u>19,126,310</u>	<u>-</u>	<u>26,090,635</u>	<u>20,064</u>
Амортизација за текућу годину	238,463	813,725	-	1,052,188	14,256
Отписи	-	(21,771)	-	(21,771)	-
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>7,202,788</u>	<u>19,918,264</u>	<u>-</u>	<u>27,121,052</u>	<u>34,320</u>
Садашња вриједност					
- 31. децембар 2009. године	<u>8,620,428</u>	<u>2,816,397</u>	<u>-</u>	<u>11,436,825</u>	<u>669,505</u>
- 31. децембар 2008. године	<u>8,857,841</u>	<u>3,578,218</u>	<u>-</u>	<u>12,436,059</u>	<u>683,761</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

13. НЕКРЕТНИНЕ, ПОСТРОЈЕЊА, ОПРЕМА И НЕМАТЕРИЈАЛНА УЛАГАЊА
(наставак)

Као што је објелодањено у напоменама 23 и 25 уз ове финансијске извјештаје, Предузеће је уписало хипотеке на некретнинама, постројењима, опреми и нематеријалним улагањима, а по основу више обавеза по основу дугорочних и краткорочних кредита. Нето садашња вриједност некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања над којима је уписана хипотека на дан 31. децембра 2009. године износи 8,777,448 Конвертибилних марка.

14. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Дугорочни кредити дати радницима	22,444	25,111
Минус: Текуће доспијеће дугорочних кредита датих радницима (напомена 19)	(2,666)	(2,667)
	<u>19,778</u>	<u>22,444</u>

Дугорочни кредити дати радницима исказани у билансу стања на дан 31. децембра 2009. године у износу од 22,444 Конвертибилне марке представљају потраживања за дати стамбени кредит раднику, у сврху трајног и приоритетног рјешавања стамбеног питања. Кредит је одобрен у 2002. години, бескаматно на период од 15 година, а враћа се обуставама на лична примања радника.

15. ЗАЛИХЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Материјал и резервни дијелови	3,009,277	6,443,669
Недовршена производња и полупроизводи	1,706,265	1,954,697
Готови производи	3,353,063	3,453,321
Роба	451,656	950,155
Дати аванси	249,865	196,470
	<u>8,770,126</u>	<u>12,998,312</u>
Минус: Исправка вриједности датих аванса	(172,589)	(172,589)
	<u>8,597,537</u>	<u>12,825,723</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

16. ПОТРАЖИВАЊА ОД КУПАЦА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Купци:		
- повезана правна лица	2,733,886	2,823,312
- у земљи	2,164,231	2,463,690
- у иностранству	480,519	679,496
	<u>5,378,636</u>	<u>5,966,498</u>
Минус: Исправка вриједности потраживања од купаца:		
- повезана правна лица	-	(714)
- у земљи	(603,109)	(197,857)
- у иностранству	(77,693)	(6,659)
	<u>(680,802)</u>	<u>(205,230)</u>
	<u>4,697,834</u>	<u>5,761,268</u>

17. ДРУГА ПОТРАЖИВАЊА И АВР

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Потраживања за више плаћени ПДВ	200,317	517,107
Преплаћени порез на добит	-	120,506
Потраживања од запослених	1,420	2,000
Друга потраживања	43,320	38,866
Аконтирани порез на додату вриједност	6,274	6,278
Остала активна временска разграничења	4,928	2,307
	<u>256,259</u>	<u>687,064</u>

18. ИСПРАВКА ВРИЈЕДНОСТИ ПОТРАЖИВАЊА

	У Конвертибилним маркама		
	Дати аванси (напомена 15)	Потраживања од купаца (напомена 16)	Укупно
Стање, 1. јануар 2008. године	172,589	647,331	819,920
Исправке у току године на терет резултата	-	147,653	147,653
Отпис потраживања	-	(107,590)	(107,590)
Наплата исправљених потраживања	-	(482,164)	(482,164)
Стање, 31. децембар 2008. године	<u>172,589</u>	<u>205,230</u>	<u>377,819</u>
Исправке у току године на терет резултата	-	498,295	498,295
Отпис исправљених потраживања	-	(7,900)	(7,900)
Наплата исправљених потраживања	-	(15,753)	(15,753)
Остала повећања	-	930	930
Стање, 31. децембар 2009. године	<u>172,589</u>	<u>680,802</u>	<u>853,391</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

19. КРАТКОРОЧНИ ФИНАНСИЈСКИ ПЛАСМАНИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Потраживања за дате робне кредите радницима	18,502	26,619
Текућа доспијећа дугорочних кредита (напомена 14)	2,666	2,667
	<u>21,168</u>	<u>29,286</u>

20. ГОТОВИНА И ГОТОВИНСКИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Жиро рачуни	42,037	7,465
Благајна	949	429
Девизни рачуни	196	5,544
	<u>43,182</u>	<u>13,438</u>

21. КАПИТАЛ

Акцијски капитал

У току 1999. године на основу Закона о приватизацији државног капитала у предузећима и Закона о почетном билансу са стањем на дан 30. јуна 1998. године, Дирекција за приватизацију Републике Српске, донијела је Рјешење број 385/99 од 14. октобра 1999. године, којим је утврдила структуру капитала Предузећа на дан 31. децембра 1992. године, и то 74.515% државног капитала и 25.485% акцијског капитала - интерни дионичари.

Дана 14. јуна 2001. године Дирекција за приватизацију Републике Српске одобрила је програм приватизације Предузећа, и донијела одлуку да се приватизација државног капитала изврши ваучер понудом (55% државног капитала) и методом тендера (30% државног капитала). Такође, у поступку приватизације Предузећа, на основу истог Рјешења, 10% вриједности акција државног капитала преноси се на Фонд пензијског и инвалидског осигурања и 5% преноси се на Фонд за реституцију.

У току 2001. године Предузеће је спровело поступак својинске трансформације државног капитала у акцијски. Статусну измјену својине дијела државног капитала верификовао је Основни суд у Бањој Луци Рјешењем број У/І-1487/2001 од 3. септембра 2001. године.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

21. КАПИТАЛ (наставак)

Акцијски капитал (наставак)

Структура акцијског капитала Предузећа на дан 31. децембра 2009. године је сљедећа:

Назив акционара	31. децембар 2009.		31. децембар 2008.	
	Износ у КМ	% Учешћа	Износ у КМ	% Учешћа
Boninsegna Ermes, Vobarno	3,558,524	22.70	3,558,524	22.70
ЗИФ Balkan Investment fond а.д., Бања Лука	2,355,000	15.02	2,350,055	14.99
Ф. Б. д.о.о., Градишка	2,038,760	13.00	2,038,760	13.00
Urbani Davide, Vilano	1,341,971	8.56	1,341,971	8.56
Фонд ПИО	1,168,344	7.45	1,168,344	7.45
ЗИФ Zepfer fond а.д., Бања Лука	768,829	4.91	768,029	4.90
Фонд за реституцију а.д., Бања Лука	594,172	3.79	594,172	3.79
ЗИФ БОРС Инвест фонд а.д., Бања Лука	373,927	2.38	373,927	2.38
ЗИФ ВИБ фонд а.д., Бања Лука	232,929	1.49	232,929	1.49
Остала лица	3,246,064	20.70	3,252,809	20.74
	<u>15,679,520</u>	<u>100.00</u>	<u>15,679,520</u>	<u>100.00</u>

Номинална вриједност акција Предузећа износи 1.00 Конвертибилну марку по акцији. Акције Предузећа се котирају на Бањалучкој берзи хартија од вриједности у Републици Српској. Тржишна вриједност једне акције са стањем на дан 31. децембра 2009. године износи 0.40 Конвертибилних марака.

Законске резерве

Законске резерве представљају издвајања из расподјеле добитка у складу са чланом 231. Закона о привредним друштвима, и то најмање у висини 5% од добитка текуће године умањене за губитак претходне године, све док те резерве, заједно са резервама капитала, не достигну висину од најмање 10% основног капитала, или статутом одређени већи дио основног капитала.

Законске резерве користе се за покриће губитка, а ако прелазе износ од 10% основног капитала, или статутом одређеног већег дијела основног капитала, могу се користити и за повећање основног капитала.

Статутарне и друге резерве

Статутарне и друге резерве исказане, на дан 31. децембра 2009. године, у износу од 1,082,427 Конвертибилних марака, представљају резерве настале у ранијим инфлаторним периодима по основу ревалоризације капитала (засноване на индексу раста цијена на мало), а која је била обавезна до 31. децембра 2000. године у складу са тада важећим рачуноводственим прописима у Републици Српској. Наведене резерве се могу користити за покриће губитка и штета насталих из пословања, или због дејства више силе, у складу са рачуноводственим прописима Републике Српске.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

Ревалоризационе резерве

Ревалоризационе резерве исказане на дан 31. децембра 2009. године у износу од 2,161,563 Конвертибилне марке представљају резерве формиране као позитивни ефекти процјене некретнина, постројења, опреме и нематеријалних улагања на дан 1. јануара 2006. године, односно ефекте настале свођењем њихове књиговодствене вриједности на фер тржишну вриједност.

У складу са одредбама МРС 16 "Некретнине, постројења и опрема", Предузеће врши пренос дијела ревалоризационих резерви у корист нераспоређеног добитка, и то за износ разлике између амортизације засноване на ревалоризованој књиговодственој вриједности средства и амортизације засноване на првобитној набавној вриједности наведеног средства.

22. ГУБИТАК ПО АКЦИЈИ

	У Конвертибилним маркама	
	Година која се завршава	
	31. децембра	
	2009.	2008.
Губитак текућег периода	(5,042,120)	(220,579)
Број акција	15,679,520	15,679,520
<i>Губитак по акцији</i>	<u>(0.3216)</u>	<u>(0.0141)</u>

23. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ

	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Дугорочни кредити	2,357,107	760,809
Минус: текућа доспијећа дугорочних кредита	(1,375,372)	(318,889)
	<u>981,735</u>	<u>441,920</u>

	Текуће доспијеће		Дугорочни дио	
	31. децембар	31. децембар	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.	2009.	2008.
<i>Дугорочни кредити - по амортизованом трошку:</i>				
- Нуро Алре-Адриа-Банк а.д., Бања Лука	375,372	318,889	65,068	441,920
- НЛБ Развојна банка а.д., Бања Лука	1,000,000	-	916,667	-
	<u>1,375,372</u>	<u>318,889</u>	<u>981,735</u>	<u>441,920</u>

Каматна стопа на дугорочне кредите је у висини шестомјесечног EURIBOR-а увећаног за маржу у распону од 4.5% до 5.1% годишње

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

23. ДУГОРОЧНИ КРЕДИТИ (наставак)

Дугорочни кредит исказан на дан 31. децембра 2009. године у износу од 440,440 Конвертибилних марака је одобрен од Нуро Алре-Adria-Bank а.д., Бања Лука у иницијалном износу од 1,643,000 Конвертибилних марака, са роком отплате од 60 мјесеци (уз грејс период од 3 мјесеца). Као средство обезбјеђења отплате наведеног кредита Предузеће је доставило 15 мјеница, изјаву о блокади свих отворених рачуна код других банака и рјешење суда о укњижби заложног права - хипотеке у корист банке.

Дугорочни кредит исказан на дан 31. децембра 2009. године у износу од 1,916,667 Конвертибилних марака је одобрен од НЛБ Развојне банке а.д., Бања Лука у иницијалном износу од 2,000,000 Конвертибилних марака, са роком отплате од 24 мјесеца. Као средство обезбјеђења отплате наведеног кредита Предузеће је доставило 10 мјеница, изјаву о блокади свих отворених рачуна код других банака и рјешење суда о укњижби заложног права - хипотеке у корист банке.

Доспјећа дугорочних обавеза по годинама приказана су у наредној табели:

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
Текуће доспијеће	1,375,372	318,889
<i>Период:</i>		
- Од једне до двије године	981,735	376,184
- Од двије до три године	-	65,736
	<u>981,735</u>	<u>441,920</u>
	<u>2,357,107</u>	<u>760,809</u>

24. РЕЗЕРВИСАЊА ЗА БЕНЕФИЦИЈЕ ЗА ЗАПОСЛЕНЕ

Дугорочна резервисања за бенефиције за запослене са стањем на дан 31. децембра 2009. године у износу од 335,600 Конвертибилних марка цјелокупно се односе на резервисања по основу обрачуна садашње вриједности акумулираних права запослених Предузећа на отпремнине, а у складу са МРС 19 "Примања запослених". Основне претпоставке коришћене приликом обрачуна наведених резервисања објелодањене су у напомени 3.11.

Кретања на резервисањима за бенефиције за запослене у 2009. и 2008. години су била сљедећа:

	У Конвертибилним маркама	
	Годину која се завршава	
	31. децембра 2009.	2008.
Стање, 1. јануар	446,162	453,358
Резервисања на терет текућег резултата	-	59,448
Укидање резервисања у току године за износе плаћених отпремнина у току године	(35,658)	(66,644)
Актуарски добици по обрачуна	<u>(74,904)</u>	<u>-</u>
Стање, 31. децембар	<u>335,600</u>	<u>446,162</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

25. КРАТКОРОЧНИ КРЕДИТИ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
<i>Краткорочни кредити у земљи:</i>		
- Raiffeisen Bank д.д. БиХ, Сарајево	2,436,500	5,191,260
- Нуро Алре-Адриа-Банк а.д., Бања Лука	2,542,560	2,543,609
	<u>4,979,060</u>	<u>7,734,869</u>

Краткорочни кредити на дан 31. децембра 2009. године у укупном износу од 4,979,060 Конвертибилних марака се односе на укупно четири кредита код двије домаће пословне банке. Кредити су одобрени на период до годину дана (последњи кредит доспјева 30. јула 2010. године), уз каматну стопу у распону од 8.15% до 8.50% годишње. Кредити су обезбјеђени сопственим мјеницама, бјанко налозима за пренос средстава, као и уписаним хипотекама на земљишту и грађевинским објектима Предузећа у корист кредитора.

26. ОБАВЕЗЕ ПРЕМА ДОБАВЉАЧИМА

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
<i>Добављачи:</i>		
- повезана правна лица (напомена 29)	69,923	33,015
- у земљи	1,343,262	2,482,492
- у иностранству	848,790	97,907
	<u>2,261,975</u>	<u>2,613,414</u>

27. ОСТАЛЕ КРАТКОРОЧНЕ ОБАВЕЗЕ

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
Примљени аванси	18,319	27,998
Обавезе за нето зараде и накнаде зарада	154,700	190,823
Обавезе за порезе и доприносе на зараде	76,491	95,705
Остале обавезе према запосленима	16,412	28,055
Обавезе за порезе, царине и друге дажбине	1,363	6,953
Обавезе за доприносе који терете трошкове	67,974	67,731
Обавезе по основу камата	34,564	20,140
Остале обавезе за порезе, доприносе и друге дажбине	9,635	19,140
Обавезе према члановима управног одбора	1,600	1,400
Остале обавезе	30,743	7,179
	<u>411,801</u>	<u>465,124</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

28. СУДСКИ СПОРОВИ

На дан 31. децембра 2009. године Предузеће је водило судске спорове ради наплате својих потраживања у укупном износу од 336,261 Конвертибилну марку, док на дан састављања финансијских извјештаја Предузеће није имало судских спорова у којима је тужена страна.

29. ТРАНСАКЦИЈЕ СА ПОВЕЗАНИМ ПРАВНИМ ЛИЦИМА

Трансакције са повезаним правним лицима се односе на трансакције са повезаним предузећем "Ferro Met", Италија и предузећем "ФБ" д.о.о., Градишка. Наведена предузећа су повезана предузећа по основу значајног учешћа у власништву Предузећа, као и значајног утицаја на доношење битних пословних одлука Предузећа.

	У Конвертибилним маркама	
	31. децембар	31. децембар
	2009.	2008.
ИЗВЈЕШТАЈ О ФИНАНСИЈСКОМ ПОЛОЖАЈУ		
Актива		
<i>Потраживања од купаца:</i>		
- Ferro Met, Италија	1,305,562	2,598,174
- ФБ д.о.о., Градишка	1,428,324	225,138
	<u>2,733,886</u>	<u>2,823,312</u>
Минус: Исправка вриједности потраживања	-	(714)
	<u>2,733,886</u>	<u>2,822,598</u>
Пасива		
<i>Обавезе према добављачима</i>		
- Ferro Met, Италија	(69,923)	(33,015)
	<u>(69,923)</u>	<u>(33,015)</u>
<i>Потраживања, нето</i>	<u>2,663,963</u>	<u>2,789,583</u>
У Конвертибилним маркама		
За годину која се завршава		
31. децембра		
	2009.	2008.
ИЗВЈЕШТАЈ О УКУПНОМ РЕЗУЛТАТУ		
Приходи		
<i>Приходи од продаје производа и услуга:</i>		
- Ferro Met, Италија	4,560,036	10,575,710
- ФБ д.о.о., Градишка	3,769,909	8,799,712
	<u>8,329,945</u>	<u>19,375,422</u>
Расходи		
<i>Трошкови материјала за израду:</i>		
- Ferro Met, Италија	(1,210,274)	(2,314,875)
	<u>(1,210,274)</u>	<u>(2,314,875)</u>
<i>Приходи, нето</i>	<u>7,119,671</u>	<u>17,060,547</u>

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

30. ПОРЕСКИ РИЗИЦИ

Република Српска и Босна и Херцеговина тренутно имају више закона који регулишу разне порезе уведене од стране надлежних органа. Порези који се плаћају укључују порез на додату вриједност, порез на добитак и порезе на плате (социјалне порезе), заједно са другим порезима. Поред тога, закони којима се регулишу ови порези нису били примјењивани дуже вријеме за разлику од развијенијих тржишних привреда; док су прописи којима се врши имплементација ових закона често нејасни или не постоје. Сходно томе, у погледу питања везаних за пореске законе ограничен је број случајева који се могу користити као примјер. Често постоје разлике у мишљењу међу државним министарствима и организацијама везано за правну интерпретацију законских одредби што може довести до неизвјесности и сукоба интереса. Пореске пријаве, заједно са другим областима законског регулисања (на примјер, питања царина и девизне контроле) су предмет прегледа и контрола од више овлашћених органа којима је законом омогућено прописивање јако строгих казни и затезних камата.

Тумачење пореских закона од стране пореских власти у односу на трансакције и активности Предузећа могу се разликовати од тумачења руководства. Као резултат изнијетог, трансакције могу бити оспорене од стране пореских власти и Предузећу може бити одређен додатни износ пореза, казни и камата. У складу са Законом о Пореској управи Републике Српске, период застарјелости пореске обавезе је пет година. То значи да пореске власти имају права да одреде плаћање неизмирених обавеза у року од пет година од тренутка када је обавеза настала. Ове чињенице утичу да порески ризик у Републици Српској и Босни и Херцеговини буде значајнији од оног у земљама са развијенијим пореским системом.

31. ТЕКУЋА ЕКОНОМСКА СИТУАЦИЈА И ЊЕН УТИЦАЈ НА ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕЋА

Као што се и очекивало, у току 2009. године Предузеће је, као и већина других привредних субјеката у Републици Српској, било под одређеним утицајем финансијске кризе и погоршаних економских услова на тржишту Републике Српске и Босне и Херцеговине. Вјероватно је да ће Предузеће и у 2010. години, а можда и после тога, пословати у отежаним и неизвјесним привредним околностима, и то као последица слабљења општих економских активности у Републици Српској и Босни и Херцеговини. Утицај ове кризе на пословне операције Предузећа није могуће у цјелости предвидјети, и због тога постоји елемент опште неизвјесности.

До сада, текућа финансијска криза је имала знатан утицај на финансијско стање и перформансе Предузећа, прије свега због значајног смањења тражње за основним производима Предузећа, као и смањења продајних цијена производа Предузећа (услед смањења цијена улазних сировина), што је резултовало у значајном смањењу прихода од продаје (напомена 6). Погоршавајућа економска ситуација ће највјероватније утицати и на даља кретања на тржишту Републике Српске, Босне и Херцеговине и окружења, што може резултовати у додатном смањењу пословних активности Предузећа. Ово може директно утицати на износе очекиваних прихода од основне дјелатности Предузећа у 2010. години.

НАПОМЕНЕ УЗ ФИНАНСИЈСКЕ ИЗВЈЕШТАЈЕ
За годину која се завршава 31. децембра 2009. године

32. ДЕВИЗНИ КУРСЕВИ

Средњи курсеви за девизе, утврђени на међубанкарском тржишту девиза, примијењени за прерачун девизних позиција извјештаја о финансијском положају у Конвертибилне марке, за поједине главне валуте су били сљедећи:

	Конвертибилних марака	
	31. децембар 2009.	31. децембар 2008.
ЕУРО	1.9558	1.9558
Амерички долар - USD	1.3641	1.3873
Британска фунта - GBP	2.1635	2.0076
Швајцарски франак - CHF	1.3146	1.3071